

Leszek Kajzer

Raciążek, gm. Nieszawa, woj. włocławskie

Informator Archeologiczny : badania 12, 247-248

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nie udało się odsłonić relikty gospodarczego zaplecza murowanego zamku /w pierwszej fazie zajmującego zachodnią część wzgórza/; a więc negatywu pomieszczenia piwnicznego i znacznych rozmiarów ceglano-kamiennej konstrukcji piecowej z XVI wieku. Na tak znacznej powierzchni odsłonięto osiem zabudowań mieszkalnych i gospodarczych, ulicę okrężną oraz korony wieńców trzech izbic. Nie najlepszy stan zachowania elementów pierwszej warstwy konstrukcji drewnianych utrudnia na tym etapie badań interpretację. Jednak układ domostw i kierunek przebiegu ulicy okrężnej narzuca nieodparcie przypuszczenie o wielobocznym, a nie owalnym planie grodziska. Hipotezę tę potwierdzały pobieżne obserwacje czynione podczas prac budowlanych, prowadzonych w południowym krańcu skrzydła wschodniego. Brak możliwości przeprowadzenia tam rozpoznania archeologicznego uniemożliwił jednak dokonanie pełnej interpretacji. Prace w wykopach VIII, IX i X potwierdziły także sygnalizowane już przypuszczenie o istnieniu zabudowy drewnianej na przełomie XIV i XV wieku. Niezbitym tego dowodem są pozostałości niewielkiego zabudowania wzniesionego na moszczeniu ulicy okrężnej, odsłoniętego w wykopie IX. Interpretację układu przestrzennego utrudnia wspomniane już zasypisko późnośredniowiecznej piwnicy, zajmujące znaczną część powierzchni wykopów VIII i IX niszczące najprawdopodobniej biegnący na tej linii rząd izbic.

W bieżącym sezonie, w ramach zatwierdzonego projektu konserwacji reliktyw zabudowań drewnianych pułtuskiego grodu, z wykopu I usunięto elementy konstrukcyjne zabudowania gospodarczego, o wieńcu zachowanym aż po dziesiąty okraglak. Elementy te złożone zostały w specjalnych basenach i oczekują na podjęcie działań konserwatorskich.

Uzyskany podczas prac materiał zabytkowy, z którego wyróżnić należy noże o drewnianych rękojeściach, srebrne zawieszki, składaną jubilerską wagę, a także znaczną ilość przedmiotów drewnianych, znajduje się w magazynach ekspedycji w Pułtusku i w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej w Warszawie.

RACIĄŻEK, gm.Nieszawa
woj.włocławskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii
w Łodzi

Badania prowadził dr Leszek Kajzer. Finansował WKZ we Włocławku. Pierwszy sezon badań. Zamek średniowieczny /XIV wiek/ usytuowany na grodzie, wielokrotnie przebudowywany /2 połowa XIV - 1 połowa XVIII w. /

Prace badawcze prowadzono na dziedzińcu zamkowym i wstępnie analizowano relikty murowane "kamienicy wielkiej".

W wykopie I odkryto i zarejestrowano stratyografię dziedzińca. Około 3 m poniżej dzisiejszego poziomu stwierdzono obecność warstwy osadniczej, o miąższości do 80 cm, w obrębie której występowała tylko brunatno-szara ceramika dookoła żłobkowana, nawiązująca do tradycji garncarstwa wczesnośredniowiecznego. Znalaziono w niej również mocno zniszczony obiekt produkcyjny związany z obróbką metali kolorowych.

Powyżej występowały warstwy nasycone gruzem ceglanym, związane z zamkiem murowanym wzniesionym przez Macieja z Gołańczy, po roku 1330, a następnie wielokrotnie przebudowywanym /2 połowa XIV wieku - Zbilit z Gołańczy; 2 połowa XV wieku - Krzesław z Kurozwęk, Jan z Sienna, Piotr z Bnina; 1 połowa XVI wieku - J. Karnkowsk; 2 połowa XVI wieku - H. Rozdrażewsk; 1 połowa XVIII wieku - K. Szembek/.

Odnosnie "kamienicy wielkiej" stwierdzono, że partie ceglano pochodzą dopiero z XV wieku, w związku z czym można przypuszczać, iż zamek Macieja i Zbiluta z Gołańczy składał się tylko z murowanego obwodu i drewnianej zabudowy wewnętrznej.

Z materiałów ruchomych znaleziono blisko 10 000 fragmentów ceramiki wśród której blisko 85% stanowią pozostałości naczyń wypalanych w atmosferze redukcyjnej, duży zbiór kafli o motywach narracyjnych i heraldycznych z około 1500 r. oraz destruktury XVIII-wiecznych butelek importowanych z Anglii.

Badania będą kontynuowane.

RADZIKOWO, gm. Czerwińsk
woj. płockie

patrz
wczesne średniowiecze

RESZEL
woj. olsztyńskie

Muzeum Warmii i Mazur
w Olsztynie

Badania prowadziła mgr Izabela Sikorska-Ulfik. Finansował WKZ w Olsztynie. Szósty sezon badań. Średniowieczny zamek.

Badania były prowadzone na międzymurzu, przy południowym skrzydle zamku.

Wykop 5 o wymiarach 6 x 13 m znajdował się w odległości 5 m od ściany skrzydła południowego. Odsłonięto w nim fundamenty dwu murów, równoległych do południowej ściany zamku w odległości 7,5 i 11,5 m od niej. Oba mury, usytuowane na osi wschód-zachód, zbudowane były z dużych kamieni /miejscami z gruzu ceglanego osadzonych w górnej partii w zaprawie, a w dolnej w glinie z piaskiem. Łączyły się ściśle z fundamentem bramy wjazdowej, odkrytej